

ISSN (E) - 2181-1334

ЧЕЛЯБИНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ИНСТИТУТ КУЛЬТУРЫ

II
INTERNATIONAL SCIENTIFIC

e ONLINE
CONFERENCE

“INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2020”

20.	Rahmonova Hilola O'ktamovna ABDULLA AVLONIY IJODIDA INSON TARBIYASI	67
21.	Райхон РАХМАТОВА КИЙИМЛАРДА АКС ЭТАЁТГАН "ХУРУЖЛАР"	71
22.	Бегбутаева Фарида Гайбуллаевна НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ЖАМИЯТГА МОСЛАШИШИНИНГ МУХИМ ОМИЛИ СИФАТИДА	74
23.	Рузиева Умида Тоджибоевна ДИСТАНЦИОННЫЙ ОБУЧЕНИЕ	79
24.	Azimova Nasiba Ergashovna, Nasimova Zarina Isomiddin qizi ZAMONAVIY TA'LIM YONDASHUVLARINING PEDAGOGIK JARAYONDAGI O'RNI	83
25.	Roziyeva Zoya Xudayberdiyevna XALQLAR BIRLIGINI TA'MINLASHDA XALQ POETIKASINING O'RNI	86
26.	Abdullayeva Roza Raximkulovna, Amanova Xusniya Maxamadiyevna, Saida Xaydarova Utkirali qizi O'ZBEK TILI DARSLARIDA YUKLAMALAR MAVZUSINI O'RGANISHDA MUHAMMAD YUSUF IJODIDAN FOYDALANISH	89
27.	Ikromova Yulduz Erkin qizi, Xudoyorov Mirzabek Bahodirovich ZUPTURUMNING KIMYOVIY TARKIBI VA DORIVORLIK XUSUSIYATLARI	93
28.	Нурматова Мастура Махмудовна ШАРҚ МУМТОЗ АДАБИЁТИДА ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИНИНГ ТАЛҚИН ЭТИЛИШИ	96
29.	Мамаранмова Гулрух Махмудовна ЭР-ХОТИННИНГ ВОРИСЛИК ХУҚУҚИНИ АМАЛГА ОШИРИШИ БИЛАН БОҒЛИҚ ХУҚУҚИЙ МУАММОЛАР	100
30.	Таспанова Жигагул Кенжебаевна ЭЖИНИЯЗ ЛИРИКАСЫНДА ӘДЕП-ИКРАМЛЫҚ ХӘМ ТӘРБИЯ МӘСЕЛЕЛЕРИ	105
31.	Смамутова Ширин Азатбаевна Х.ДӘҮЛЕТНАЗАРОВ, Б.СЕЙТАЕВ, О.СӘТБАЕВ ЛИРИКАСЫНЫҢ ТИЛИ ХӘМ КӨРКЕМЛЕҮ ҚУРАЛЛАРЫНЫҢ ҚОЛЛАНЬЛЫҒЫ	108
32.	Махкамов Акмал Юлдашевич, Хамракулов Тулкин Тохирович, Ахмаджонов Иброхимжон Рахматович ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ЎҚУВ – ЖИСМОНИЙ МАШҒУЛОТЛАР ЖАРАЁНИНИ ТАШКИЛЛАШТИРИШДА АРАЛАШ ТАЪЛИМНИ АХАМИЯТИ	114
33.	Fayziyeva Mehribon Usmonovna KIMYO FANIDA KIMYOVIY O'YINLARDAN FOYDALANISH	118
34.	С. А. Ташпулатов, Усманов Д. Б. ИССЛЕДОВАНИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ СОВРЕМЕННЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТАХЕОМЕТРОВ ПРИ РАЗБИВОЧНЫХ РАБОТАХ	121
35.	Карабаев Шерзод Гайратович, Карабаева Мадина Тахриддиновна УСЛОВИЯ И СРОКИ ХРАНЕНИЯ СВЕЖИХ ФРУКТОВ И ЯГОД	125
36.	Kurbanova Rahima Jamshedovna Eshkuvvatova Nodira Abdullayevna THE ECONOMIC ESSENCE OF INNOVATION PROCESSES	128
37.	Roziyeva Zoya Xudayberdiyevna XALQLAR BIRLIGINI TA'MINLASHDA XALQ POETIKASINING O'RNI	131

ZAMONAVIY TA'LIM YONDASHUVLARINING PEDAGOGIK JARAYONDAGI O'RNI

Azimova Nasiba Ergashovna

Buxoro Davlat universiteti, Pedagogika kafedrası dotsenti

Nasimova Zarina Isomiddin qizi

Buxoro Davlat universiteti, Pedagogika kafedrası magistranti

Annotatsiya: *Zamonaviy o'qituvchi faoliyati o'qitish emas, balki suhbat-o'rganishga yo'naltirish; tarbiyalash emas, balki tarbiyalash jarayonlarini boshqarishga haratilgan.*

Kalit so'zlar: *pedagogika, viktorina, loyiha, ta'lim, Ushinskiy, tarbiya*

Pedagog-murabbiyni Suqrot - "fikrlar doyasi" deb atagan edi. O'qituvchi tayyor ma'lumotni yetkazishi emas, balki o'quvchilar ongida tushuncha, tasavvur, xulosa hosil qilishi zarur.

O'qituvchilar nima bilan shug'ullanishi va ular mehnatining o'ziga xos xususiyatlari ko'p sonli tadqiqotchilar tomonidan bayon etilgan. Ulardan biriga, o'qituvchining bosh vazifasi pedagogik boshqaruvchilik deb biluvchilarga e'tiborimizni qaratsak. Boshqaruv vazifasini aniqlashtirish uchun "pedagogik loyiha" tushunchasidan foydalanamiz, "Pedagogik loyiha" deganda har qanday o'ylangan va oxiriga yetkazilgan o'qituvchi faoliyati tushuniladi. Masalan, dars, mavzu yoki bilimni o'rganish, viktorina tashkil etish, ekologik ekspeditsiya uyushtirish va shu kabilar. Bu ishlarning barchasini o'qituvchi bajaradi. Bunda boshqaruv qanchalik o'ylab, sinchkovlik bilan amalga oshirilsa, shuncha xatolarga kam yo'l qo'yiladi va natijada yuqori samaradorlikka erishiladi.

Pedagogning birinchi vazifasi loyihani shakllantirish davridanoq paydo bo'ladi va u ma'lum maqsadni ko'zda tutadi. Ma'lumki, maqsad pedagogik faoliyatda muhim omil, bu jarayon ishtirokchilarini ma'lum ma'noda hamkorlikdan umumiy natijaga chorlaydi va yo'naltiradi.

Boshqarish jarayonining mohiyati ishtirokchilar hatti-harakatlarini maqsadga erishish yo'lida muvofiqashtirish minimum farqlarga yo'l qo'ygan holda maksimal natijaga erishishdan iborat. Ta'lim - tarbiya ishida boshqarish, eng avvalo, o'quvchilarning bilimlariga asoslanadi; ularning tayyorgarlik darajasi, imkoniyatlari, tarbiyalanganligi, rivojlanishiga tashxislash asosida erishiladi. O'quvchilarning jismoniy o'ziga xos jihatlari va ruhiy rivojlanganligi ularning aqliy va axloqiy tarbiyalanganlik darajasi, yashash shart-sharoitlari kabilarni bilmasdan turib, to'g'ri

maqsad qo'yib ham, unga erishish vositalarini tanlab ham bo'lmaydi. Bu muhim qoidani o'z vaqtida K. D. Ushinskiy payqab, "Pedagogika insonni barcha jihatlarida tarbiyalay olishi uchun uning barcha jihatlarini bilishi zarur", - deb ta'kidlagan edi. Demak, o'qituvchi pedagogik vaziyatlarni tashxislash va bashorat etish metodlarini mukammal bilishi kerak. U metodlar odatda ilmiy tadqiqot etish metodlarini takrorlaydi. Bundan tashxislash bilan bashorat etishning uzviy bog'liqligi kelib chiqadi. O'qituvchidan aniq shart-sharoitga asoslangan holda faoliyat natijalarini oldindan ko'ra olish qobiliyati talab etiladi. O'zining faoliyati natijalarini oldindan ko'ra olmagan pedagogii tavakkaliga ish ko'radigan yo'lovchiga, ongsiz o'rgimchakka o'xshatish mumkin, xolos.

O'qituvchi o'zining hamkorlari, shart-sharoitini tashxislaydi hamda istiqbolni oldindan tasavvur etib, ta'lim-tarbiya faoliyatini loyihalashga kirishadi.

O'qituvchining loyihalovchilik vazifasi to'la amalga oshiriladigan faoliyatning modelini qurishdan, ushbu shart-sharoit hamda ajratilgan vaqt omillari hisobga olingan holda maqsadga eltuvchi yo'l va vositalarni tanlash, maqsadga erishtiruvchi aniq bosqichlarni ajratish, ularning har biri uchun xususiy vazifalarni belgilash, erishilgan natijani nazorat qilish va baholash ko'nikmalari hamda shakllarini aniqlash kabilardan iborat.

Haqiqiy o'qituvchi auditoriyaga rejaning barcha ikir-chikirlarini batafsil, aniq bilmasdan, o'ylamasdan kira olmaydi. Bunda rejaning hajmi emas, balki mohiyati, ya'ni uning o'qituvchi ko'z o'ngida gavdalanishi muhimdir. Shu o'rinda aytib o'tish joizki, o'qituvchi faqat bitta emas, balki bir qancha reja variantlarini tuzishi zarur, chunki ko'z ilg'amas, hisobga olinmay qolgan omillar ham bo'lishi mumkin.

Tashxislash, bashorat etish, loyihalash, rivojlantirish har qanday ta'lim-tarbiya ishida o'qituvchining tayyorgarlik ko'rish bosqichidagi asosiy vazifadir.

Ta'limiy-tarbiyaviy jarayonning navbatdagi ikkinchi bosqichida o'qituvchi tashkilotchilik, axborotchilik, nazoratchilik, baholovchilik va o'zgartirishlar kirituvchilik vazifalarini bajaradi.

O'qituvchining tashkilotchilik vazifasi ko'zlangan maqsadga erishish yo'lida o'quvchilarning diqqat-e'tiborini jalb etish, ular bilan hamkorlik faoliyatida ishtirok etishdan iborat.

O'qituvchini axborotchilik vazifasining mohiyati ayni makon va zamonda o'qituvchiga asosiy axborot manbai sifatida qarash (tasavvur etish)ni ko'zda tutadi. U takomil darajada ham ma narsani, ya'ni o'qitadigan predmetini, psixologiyani, fiziologiyani, pedagogika va metodikani biladi, ularga asoslanib kasbiy-pedagogik faoliyatni amalga oshiradi, deb faraz qilinadi.

Kishilik jamiyatida odamzod o'z-o'zini anglagandan boshlab, ustozlar mavjud bo'lgan. Quyosh olamni yoritar ekan, ular kelgusida ham bo'ladilar.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Olimov Q. T., Abduqudusov O. va boshqalar. Kasb ta'limi uslubiyoti. - T. : “Moliya” nashiriyoti, 2006. – 160 b.
2. Shari'ov Sh. va b. Kasbiy pedagogika (metodik qo'llanma). -T. :TD'U, 2006 y.
3. Toshmurodova K, Ta'lim-tarbiyani rejalashtirish xususiyatlari. T. 1993.
4. Yodgorov R. Oila tarbiyasida otaning urni. ToshDU tuplami. 1996.